

Ugeblad og Annoncetidende
for Allinge-Sandvig.
Gudhjem. Østerlars. Hasle
Olsker. Rutsker. Rø og Klemens.

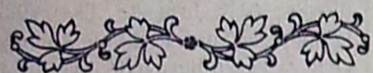
Ansvarshavende Udgi-
ver: Otto Gornitzka. : Telefon 74.
Trykt i Allinge Bogtrykkeri
Oplag ca. 3000 Eksemplarer

Nr. 33 Alm. Annoncer 10 Øre pr. mm, efterf. Gange 8 Ø.
Forretningsann. 8 - - - - - 6 Ø.

Fredag den 17. August

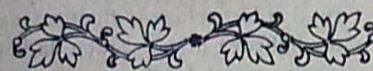
Annoncer og lokalt Stof maa være indleveret
senest 2 Dage før Bladet udgaar.

1928

HVER Aften,
inden jeg gaar til Rø,
jeg ser ad mit Vindue ud,
og alle Stjerner
paa Himlens Bro
bringer mig fra dig Bud;
thi saa klare som Nattens Stjerne
er dine dybblaa Øjne, min Skat,
og jeg raaber ud i det Fjerne:
God Nat, du min Elskte, god Nat!

Naar Stjerner ikke
paa Himlen staar
og blinker og vinker fra dig;
men mørke Skyer i Natten gaar
deres dunkle, regnfyldte Vej,
da tænker jeg
paa dit kulsorte Haar,
dine Silkelokker, min Skat,
og hviskende ud i Natten der gaar
et Godnat, du Elskte. God Nat!
(Efter tysk Motiv.)

Bornholmske Runestene

— 0 —
Gaar man Tusinde Aar tilbage
i Tiden, da er det ikke ret mange
Optegnelser. Historien har bevaret
for os om vore Forfædres Liv og
Færden, og dog er Tusinde Aar
kun et kort Afsnit i Menneskets
Udvikling. Det er Helleristningernes
Billedsprog, som vi næppe
mægter et udtyde, Bautastenene,
Kæmpehøjene og de gamle Grav-
pladser, der fortæller os mest i
deres stumme Sprog. Bornholm
ejer endnu mange Minder fra de
Tider, hvorover Glemselen ellers
har kastet et Slør.

Først da Kunsten at ridse og
tyde Runer begyndte at vinde Ind-
pas paa Bornholm og bl. a. be-
nyttedes som Gravinskriftion, er
det ligesom vi paa en Gang ryk-
ker vore Forfædre nærmere. ind
paa Livet og forstaar deres Fø-
lelser og Tankegang.

Det er dog kun en forsvindende
Del af Fortidens Runestene, der
er levnet vor Tids Granskere. —
Runestene var nemlig gennem
Middelalderen og helt op til vor
Tid et søgt Byggemateriale, da det
antoges at Runerne beskyttede mod
Trolddom, og meget har Tidens
Tand ogsaa fortæret.

De bornholmske Runestene vid-
ner om en Guldalder. Der ofredes
gennemgaaende mere kunstnerisk
Arbejde paa dem end paa Nutidens
Gravstene i Almindelighed. — De
stammer alle fra den kristne Pe-
riode, og de fleste vidner paa en
egen rørende Maade om en klip-
pefast Tro paa den „hvide Christ“,
der kan gøre mangen Nutids-Fari-
ser til Skamme.

Den ældste bevarede Runesten
er Kongevejstenen fra Klemensker,
der nu findes paa Allinge Kirke-
gaard. Den skal have været mere
end 3 Alen høj og stammer fra

Tiden omkring 1035. Inskriptionen
er ganske kort: „Bruno og hans
Broder lod rejse denne Sten efter
deres Fader Thorlak og deres Bro-
der Esge.“

Brogaardsstenen ved Hasle(1040)
bærer Inskriften: „Svenning lod
rejse denne Sten efter sin Fader
Tofte og efter sin Broder Alflak
og efter sin Moder og efter sin
Søster.“

Marevadstenen i Hasle (1060)
bærer et indridset Kors og fortæl-
ler: „Ødlak lod rejse denne Sten
efter sin Fader Sasser, en god
Bonde. Gud hjælpe hans Sjæl og
Sct. Michael!“

Paa Lundhøjstenen ved Klemens
Kirke (1100) læses: „Gunhild lod
rejse denne Sten efter sin Husbond
Ødbjörn. Krist hjælpe Ødbjörns
Sjæl til Lys og Paradis. — Krist
og den hellige Sct. Michael hjælpe
Ødbjörns og Gunhilds Sjæl til Lys
og Paradis!“

Paa Østermarkerstenen (1080)
staar: „Øde og Svend og Ødge
rejste Sten efter deres Broder
Gunulv den gode og efter Mode-
ren Gunhild“.

Den ældste og bredeste Sten,
der er indmuret i Nylars Kirkes
Vaabenhus bringer os Bud om
Vesets berømte Vikingeslæggt. Ste-
nen har et indhugget Kors og der-
under en i tre Slyngninger ind-
ridset Slangekrop, i hvilken føl-
gende Runer er indgraveret: Kaabe-

Svend rejste den Sten efter Bose,
sin Søn, den brave Mand (gode
Dreng), som blev dræbt i Kampen
ved Udlænge. Gud hjælpe hans
Aand og Sct. Michael.“

— Sandsynligheden taler for, at
Kaabe-Svend eller Kaabes Søn
Svend var en Søn af Sigurd Kaabe
og Jarl Vesets Sønesøn. (1050).

Den anden Nylarsker Sten bær-
er Korstegn (omkr. 1100) og Ind-
skriften: „Sasser lod rejse Sten
efter sin Fader, Halvard, der druk-
nede ude paa Havet med hele sit
Mandskab; den hellige Krist hjælpe
hans Sjæl, denne Sten skal staa
efter.“

Den yngste Vestermarkersten
giver os et Billede af Brydnings-
tiden, og viser, at Kristendommen
endnu ikke (1140) havde faaet
Bugt med det urolige Vikingebloed.
Inskriptionen fortæller: „Asvalde,
den gode Svend, rejste denne Sten
efter sin Broder, Alver. Træbene
Sønner og Skove sveg den sages-
løse (røvede den uskyldige Livet
ved Svig).“ — Træbene findes
endnu i bornholmske Stednavne
— Træbenegaard og Mølle i Kle-
mensker og 4de Vornedegaard i
Ibsker.

— — —
Thura omtaler desuden forskel-
lige Runestene, bl. a. en ved Øster-
lars Kirke, en i Østermarie og en
eller to ved Aakirke, men mange
flere, der kunde have givet os in-

teressante Oplysninger om Born-
holmere i svunden Tid, er sikkert
gaaet tabt.

Hvem betaler?

— 0 —

I de gode gamle Dage, da alt
efter Sigende var saa meget bedre
end nu, da kom en ung Pige kun
ud til Fornøjelser, naar hun var
sammen med sine Forældre eller
ældre Venner og Slægtninge, som
tog sig af hende og sørgede for
den pekuniære Side af Sagen.
Dengang var den pekuniære Side
forøvrigt ret underordnet i det
hele taget, idet man mest kom til
private Fornøjelser, hvor man var
Gæst, fra man kom, til man gik,
og som man kvitterede for ved
Indbydelser til lignende Adspred-
delser i sit eget Hjem, til Teater-
besøg eller hvordan man nu bedst
kunde.

Men i Nutiden spiller den peku-
niære Side af Spørgsmaalet Sel-
skabelighed en langt større Rolle
end i gamle Dage. Navnlig det
frie og ubundne Kammeratskab,
der nu findes mellem de Unge,
har ganske forandret Situationen.
Unge Piger færdes ude sammen
med unge Mænd uden at have et
ældre „Opsyn“ med; man gør
Skovture, man cykler, ror, sejler,
rider eller kører ud sammen i

Flok og Følge, og man spiser sin
Mad eller nyder lettere Forfrisk-
ninger sammen ude omkring paa
Restauranter og Kafeer.

De unge Damer er blevet uaf-
hængige. De optræder selvstændigt
i deres Egenskab af „frie Menne-
sker“. Men paa et Punkt brister Li-
gestilletheden med Mændene: det
er i ni af ti Tilfælde Mændene,
der betaler, og de unge Damer,
som tager imod.

Er der nu egentlig nogen Men-
ing i dette? Lad os f. Eks. tage
en lille Klike af mandlige og kvin-
delige Kammerater, Studerende
eller anden Ungdom fra bedrestil-
lede Hjem. I Reglen tjener ingen
af dem en Øre selv, men under-
holdes fra deres Hjem. Naar Kli-
ken er paa Udflugt sammen, be-
taler Damerne allerhøjest deres Jern-
banebillet og Sporvogn, medens
Herrerne paatager sig Traktemen-
tet, hvilket kan være brydsomt
nok med en almindelig Studenter-
Apanage eller et lignende Hartkorn.
Maaske har den unge Mands For-
ældre langt daarligere Raad end
de Forældre, hvis unge Datter er
hans Gæst. Maaske er Forholdene
dog saaledes, at den unge Pige
ved Gæstfrihed i sit Hjem kan
gøre Gengæld og opveje det, hun
tager imod, men dette er ikke al-
tid givet.

Eller et andet Tilfælde. En ung
Dame tager ud paa Tur sammen
med sin Broder eller sin Forlo-
vede samt en eller to af sine Ven-
inder. Vedkommende arme unge
Mand vil i de fleste Tilfælde føle
sig forpligtet til at afholde Udgif-
terne ved Turen, baade for Søster
og Veninde.

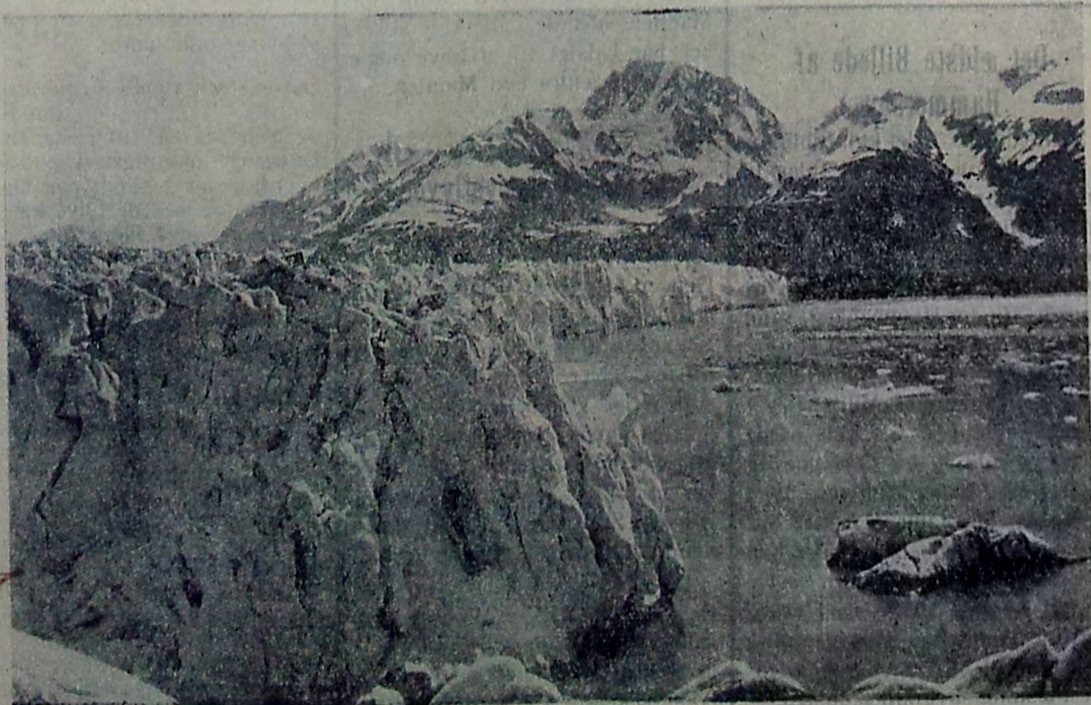
Det hænder ligeledes, at en
Herre er bedt til Bryllup hos en
god Bekendt og dermed stiltiende
forpligter sig til at tage en Vogn
og afhente en eller anden, ofte
han ganske ubekendt, ung Dame,
som han derefter kører til det
Sted, hvor Middagen staar. Han
betaler. Og det er en dyr For-
nøjelse.

Eller det hænder, at en Herre
følger en Dame hjem fra et Sel-
skab hos fælles Bekendte, hvor
de maaske har set hinanden for
første Gang. Ufravigelig vil denne
vildfremmede Herre betale Spor-
vogn eller Automobil for den Dame,
han ledsager af pure Høflighed,
ofte maaske endda fordi Værtin-
den har været urolig for, hvordan
den unge Dame skulde komme
hjem alene, og ligefrem har bedt
ham ledsage hende.

Der staar man. Man føler sig
ubehagelig berørt ved paa denne
Maade at komme i Gæld til et
fremmed Menneske; i Reglen har
man ikke Mod til at protestere,
naar han vil betale for en, og gør
man det, bliver det undertiden
taget en ilde op.

Er der egentlig nogen Mening
i alt dette? Er det ikke en ked-

Verdens mægtigste Isflod.

Den vældige Muir Gletscher i
Clacier-Bay i Alaska er et af Jor-
dens mest storslaaede Naturfæno-
mener. Bag ved Bugten hæver sig
en Række Bjerge, som naar en
Højde af 14—17000 Fod, og ud i
Bugten glider en funklende, glit-
rende, storknet Flod, der rager
300 Fod op over Vandfladen og i
Sommermaanederne bevæger sig
med en Hastighed af ca. 45 Fod
om Dagen.

Længere inde i Landet er Glet-
scheren over en Fjerdingsvej bred
og omgives og næres af 15 andre
Gletschere. Naar denne mægtige
Isflod er naaet ud i Havet, bræk-
kes den med tordenlignende Bra-
gen af til vældige Isbjerge.

Uophørligt drøner Larmen af
disse afrevne Iskolosser; men ogsaa
fra det Indre af Gletscheren
trænger hemmelighedsfulde Lyde
frem — de opstaar ved Isens

Tryk mod Fjeldene, idet den ban-
ner sig Vej frem i sit Leje for at
naa ud til Havet.

— Ord formaar ikke at skildre
denne Isflods Pragt og Skønhed,
naar den dalende Sol sender sine
Straaler ind gennem den og faar
den til at lyse som en Kæmpepris-
me i alle Regnbuens Farver.

